

امام حسن مجتبی علیه السلام:

مَا تَشَاوَرَ قَوْمٌ إِلَّا هُدُوا إِلَى رُشْدِهِمْ

هیچ قومی با یکدیگر مشورت نکردند مگر آن که به
راه پیشرفت خود رهنمون شد.

تحف العقول، ص ۲۳۶

امام حسن مجتبی علیه السلام:

آنچه به من می رسد، زهری است که با دسیسه به کامم

ریخته می شود، اما ای ابا عبد الله! هیچ روزی مانند
روز [مصیبت] تو نیست.

امام حسن مجتبی علیه السلام:

در مجازات خطاکار شتاب مکن و میان خطا و مجازات
راهی برای عذرخواهی قرار ده.

امام حسن مجتبی علیه السلام:

صَاحِبِ النَّاسِ مِثْلَ مَا تُحِبُّ أَنْ يُصَاحِبُوكَ بِهِ
با مردم به گونه ای رفتار کن که دوست داری
با تو آن گونه رفتار کنند.

امام حسن مجتبی علیه السلام:

إِنَّ أَحْسَنَ الْحَسَنِ الْخُلُقَ الْحَسَنَ
نیکوترین نیکو، خلق نیکو است.

امام حسن مجتبی علیه السلام:

مَنْ عَبَدَ اللَّهَ عَبْدَ اللَّهِ لَهُ كُلُّ شَيْءٍ
هر کس خدا را بندگی کند، خداوند همه چیز را
بنده او گرداند.

امام حسن مجتبی علیه السلام:

اللُّؤْمُ أَنْ لَا تَشْكُرَ النُّعْمَ
پستی آن است که نعمت را سپاس نگویی.

امام حسن مجتبی علیه السلام:

به خدا سوگند اگر پرده برگیرند، معلوم می شود که
نیکوکار مشغول کار نیک خود است و بدکار گرفتار
بدکرداری خود.

تحف العقول، ص ۲۴۰

امام حسن مجتبی علیه السلام:

مَنْ تَذَكَّرَ بَعْدَ السَّفَرِ اعْتَدَّ

هر که دوری [راه] سفر را به یاد آورد ،
[با توشه گرفتن] آماده خواهد شد.

امام حسن مجتبی علیه السلام:

الْمِزَاحُ يَأْكُلُ الْهَيْبَةَ

شوخی هیبت را می برد.

امام حسن مجتبی علیه السلام:

معاویه در حق که از آن من بود با من ستیز کرد
و من برای صلاح امت و جلوگیری از ریختن خونشان
آن را واگذاردم.

امام حسن مجتبی علیه السلام: من نه خوارکننده مؤمنان ، بلکه عزت

بخش آنانم . وقتی دیدم شما در برابر دشمن قدرتی ندارید ، کار را
به او واگذاشتم تا من و شما در میان آنان باشیم . همچنان که آن
فرزانه [خضر] کشتی را سوراخ کرد تا برای صاحبانش باقی بماند
و این چنین است حکایت من و شما تا در میان آنها باقی بمانیم.

امام حسن مجتبی علیه السلام:

إِنَّ اللَّهَ جَعَلَ شَهْرَ رَمَضَانَ مِضْمَارًا لِخَلْقِهِ فَيَسْتَبِقُونَ فِيهِ
بِطَاعَتِهِ إِلَى مَرْضَاتِهِ
خداوند ماه رمضان را میدان مسابقه ای برای آفریدگان خود
قرار داده تا با طاعتش برای خشنودی او از یکدیگر
بیشی گیرند.

امام حسن مجتبی علیه السلام:

أَحْسِنِ جِوَارَ مَنْ جَاوَرَكَ تَكُنْ مُسْلِمًا
با همسایه ات به نیکی همسایگی کن
تا مسلمان باشی.

امام حسن مجتبی علیه السلام:

خویشاوند کسی است که دوستی سبب خویشاوندی
او است. اگرچه نسبش دور باشد.

امام حسن مجتبی علیه السلام:

هر که به حسن اختیار خدا برای او اعتماد کند، آرزو
نمی کند که در حالتی جز آنچه خدا برایش اختیار کرده
است، باشد.

امام حسن مجتبی علیه السلام:

لَا يَغْشُ الْعَاقِلُ مَنْ اسْتَنْصَحَهُ

خردمند به کسی که از او نصیحت می خواهد ، خیانت
نمی کند .

تحف العقول، ص ۲۳۶

امام حسن مجتبی علیه السلام:

عَلَيْكُمْ بِالْفِكْرِ فَإِنَّهُ حَيَاةُ قَلْبِ الْبَصِيرِ وَمِفَاتِيحُ أَبْوَابِ

الْحِكْمَةِ

بر شما باد به تفکر، که تفکر مایه حیات قلبی شخص
بصیر و کلید در حکمت است.

امام حسن مجتبی علیه السلام:

لَا مَرْوَةَ لِمَنْ لَا هِمَّةَ لَهُ

بی همت را مردانگی نباشد.

امام حسن مجتبی علیه السلام:

تَمَامُ الصَّنِيعَةِ خَيْرٌ مِنْ ابْتِدَائِهَا

تمام کردن احسان از آغاز کردن آن بهتر است .

امام حسن مجتبی علیه السلام:

الْإِخَاءُ الْوَفَاءُ فِي الشَّدَةِ وَالرَّخَاءِ

نشانه برادری ؛ وفاداری در سختی و آسایش است .

امام حسن مجتبی علیه السلام:

مَنْ عَدَدَ نِعَمَهُ، مَحَقَّ كَرَمِهِ؛

هر کس احسان های خود را برشمرد،
بخشنندگی خود را تباه کرده است.

امام حسن مجتبی علیه السلام:

الْمَعْرُوفُ مَا لَمْ يَتَّقِدْمُهُ مَطْلٌ وَلَمْ يَتَّبِعْهُ مَنْ

احسان آن است که تأخیری در پیش و منتی
در پس نداشته باشد .

امام حسن مجتبی علیه السلام:

إِذَا سَمِعْتَ أَحَدًا يَتَنَاوَلُ أَعْرَاضَ النَّاسِ فَاجْتَنِبْهُ

أَنْ لَا يَعْرِفَكَ

هر گاه شنیدی شخصی آبروی مردم را می ریزد
بکوش تا تو را نشناسد .

امام حسن مجتبی علیه السلام:

نه پاکدامنی، روزی را از انسان دور می کند و نه حرص،
روزی زیاد می آورد؛ چون روزی قسمت شده است و
حرص زدن باعث مبتلا شدن به گناهان می شود.

امام حسن مجتبی علیه السلام:

دخترت را به ازدواج مردی با تقوا درآور؛ زیرا اگر دخترت را
دوست داشته باشد، گرامی اش می دارد و اگر دوستش
نداشته باشد، به او ظلم نمی کند.

امام حسن مجتبی علیه السلام:

مردم چهار دسته اند؛ دسته ای از آن ها اخلاق دارند، اما بهره ای
(از دنیا) ندارند. دسته ای بهره مندند، اما اخلاق ندارند. دسته ای
نه بهره ای (از دنیا) و نه اخلاق دارند که این ها بدترین مردم اند.
و دسته ای که هم اخلاق دارند و هم (از دنیا) بهره مندند
که اینان، بهترین مردم اند.

امام حسن مجتبی علیه السلام:

اگر مردم سخن خدا و پیامبرش را می شنیدند، آسمان بارانش را
و زمین برکتش را به آنان می بخشید و هرگز در این امت، اختلاف
و زدو خورد پیش نمی آمد و همه از نعمت سرسبز دنیا تا روز
قیامت، برخوردار می شدند.
امالی طوسی، ص ۵۶۶، ج ۱۱۷۴

امام حسن مجتبی علیه السلام:

(در پاسخ به پرسش از معنای فرومایگی)
فرومایگی (خرده بینی و دریغ کردن اندک است.

امام حسن مجتبی علیه السلام:

الْبُخْلُ أَنْ يَرَى الرَّجُلُ مَا أَنْفَقَهُ تَلْفًا وَمَا أَمْسَكَهُ شَرْفًا
بخل آن است که آدمی آنچه را بخشیده است، تلف و آنچه را
نگه داشته شرف پندارد.

بحار الانوار (ط-بیروت) ج ۷۱، ص ۴۱۷

امام حسن مجتبی علیه السلام:

(در پاسخ به پرسش درباره نیازمندی)
نیازمندی (آزمندی نفس به هر چیز است.

امام حسن مجتبی علیه السلام:

اللَّوْمُ أَنْ لَا تَشْكُرَ النُّعْمَةَ

فرومایگی این است که سپاس نعمت نگذاری

امام حسن مجتبی علیه السلام:

خویشاوند، کسی است که دوستی، او را به آدمی نزدیک ساخته، گرچه نژاد (و تبار) او دور باشد؛ و بیگانه کسی است که از دیدگاه دوستی دور است، هر چند تبار (و نژاد) او نزدیک باشد.

امام حسن مجتبی علیه السلام:

الْخَيْرُ الَّذِي لَا شَرَّ فِيهِ: الشُّكْرُ مَعَ النُّعْمَةِ وَالصَّبْرُ عَلَى النَّازِلَةِ

خیری که هرگز شری در آن نیست، شکر بر نعمت و صبر بر ناگواری هاست. تحف العقول ص ۲۳۷

امام حسن مجتبی علیه السلام:

الْتَقَوَى بَابُ كُلِّ تَوْبَةٍ وَرَأْسُ كُلِّ حِكْمَةٍ وَشَرَفُ كُلِّ عَمَلٍ تَقْوَا، بَابِ هَرِ تَوْبَةٍ وَ سِرْآمِدِ هَرِ حِكْمَتِ، وَ [مَایَه] شِرَافَتِ هَرِ کَاری است.

امام حسن مجتبی علیه السلام:

اِذَا أَضْرَبْتَ النَّوَافِلَ بِالْفَرِيضَةِ فَأَرْفُضُوهَا

هرگاه مستحبات به واجبات زیان رساند [و مانع انجام دادن فرایض شود]، آنها را ترک کنید.

امام حسن مجتبی علیه السلام:

إِذَا لَقِيَ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ فَلْيَقْبَلْ مَوْضِعَ النُّورِ مِنْ جَبْهَتِهِ؛ هرگاه یکی از شما با برادر خود دیدار کند، باید محل نورخیز پیشانی او را ببوسد.

امام حسن مجتبی علیه السلام:

(در پاسخ به این سؤال که زهد چیست؟)
(زهد) رغبت به تقواست.

امام حسن مجتبی علیه السلام:

دنیا، سرای رنج و گرفتاری است و هر آنچه در آن است، روبه نیستی است. خداوند، ما را از [احوال] دنیا آگاه ساخته است تا درس عبرت بیاموزیم. ما را پیشاپیش بیم داده است تا بعد از هشدار دیگر عذر و بهانه ای نداشته باشیم. پس به آنچه فنا می شود زود زود (یعنی دنیا) زهد بورزید و آنچه را ماندگار است بخواهید.

امام حسن مجتبی علیه السلام:

(در پاسخ به سؤال [حقیقت] دوستی و برادری چیست؟)
(برادری) همدردی کردن است، چه در سختی و چه در آسایش.